

Brussel, 29 september 2017
(OR. en)

12671/17

FREMP 99
JAI 847
COHOM 103
POLGEN 125
AUDIO 103
DIGIT 196

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	12112/17
Betreft:	Non-paper van het voorzitterschap voor de Raad (Algemene Zaken) op 17 oktober 2017 - Jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat

---

Voor de delegaties gaat in de bijlage een non-paper van het voorzitterschap, ter bespreking in de Raad Algemene Zaken op 17 oktober 2017.

Raad Algemene Zaken, 17 oktober 2017

Dialogoog over de rechtsstaat

Non-paper van het Estse voorzitterschap

"Pluralisme in de media en de rechtsstaat in het digitale tijdperk"

Inleiding

In de conclusies van de Raad en de lidstaten van december 2014 over zorgen voor eerbiediging van de rechtsstaat werd toegezegd een **jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat op te zetten** in de Raad (Algemene Zaken).

De **eerste** dialoog vond plaats op 17 november 2015, tijdens het Luxemburgse voorzitterschap, en de **tweede** op 24 mei 2016, tijdens het Nederlandse voorzitterschap, in de Raad (Algemene Zaken).

De **evaluatie van deze exercitie** door het Slowaakse voorzitterschap in de Raad (Algemene Zaken) op 15 november 2016 bevestigde dat de lidstaten de dialoog willen handhaven en versterken.

Derde dialoog over de rechtsstaat

De vrijheid van en het pluralisme in de media zijn voorwaarden en essentiële waarborgen voor goed functionerende democratieën. De vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van en het pluralisme in de media zijn verankerd in het EU-Handvest van de grondrechten, en zijn elementaire democratische waarden waarop de Europese Unie is gegrondvest.

Voortbouwend op het jaarlijkse colloquium over grondrechten van de Europese Commissie, dat in 2016 in het teken stond van pluralisme in de media en democratie, nodigt het voorzitterschap de ministers uit zich te beraden op **specifieke uitdagingen voor pluralisme in de media en de rechtsstaat in het digitale tijdperk.**

De **toegankelijkheid van digitale platforms en het internet** faciliteren de totstandkoming van participerende, transparante en doeltreffende democratieën. Tegelijkertijd echter stelt het digitale tijdperk in de nieuwe geconvergeerde mediaomgeving **de grondrechten, de democratie en de rechtsstaat** extra op de proef, omdat het verspreiden van inaccuraat en leugenachtig nieuws via sociale media en internet een negatieve impact kan hebben op het vertrouwen in de media en op de kwaliteit van het politieke debat over vraagstukken die van cruciaal belang zijn voor een democratische samenleving. Digitale desinformatie op massale schaal kan de grondslagen van de democratie, te weten het politieke engagement van goed geïnformeerde burgers, ondermijnen. Een verlies van vertrouwen in de media ondermijnt ook het vermogen van de media om hun rol te vervullen bij het ter verantwoording roepen van staten, de EU en particuliere actoren en aldus bij te dragen tot het handhaven van de rechtsstaat. In tijden waarin veel – met name jonge – burgers **in toenemende mate** gebruikmaken van **internet en sociale netwerken** als belangrijkste informatiebron, is pluralistische, onafhankelijke en kwaliteitsvolle informatie een absolute voorwaarde om het vertrouwen in de media te behouden, terwijl het even belangrijk is een onderscheid te kunnen maken tussen informatie die accuraat en betrouwbaar is en informatie die dat niet is.

Om dit vraagstuk nader te bespreken, heeft het Estse voorzitterschap op 12 juli 2017 een **informeel seminar met deskundigen** georganiseerd in Brussel, dat in het teken stond van pluralisme in de media en de rechtsstaat in het digitale tijdperk. Aan het seminar werd deelgenomen door vertegenwoordigers van de EU-lidstaten, de EU-instellingen, het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, de Raad van Europa, journalisten en mediabedrijven, het maatschappelijk middenveld en de academische wereld. De samenvatting van het seminar is te vinden in document 12112/17.

Tijdens het **seminar** bekeken de deelnemers wat verschillende actoren – zoals de lidstaten, de EU-instellingen, ngo's en mediabedrijven – kunnen doen voor de geloofwaardigheid van informatie, het vertrouwen in de media en een goed geïnformeerd politiek debat in het digitale tijdperk. Het belang van **pluralistische, onafhankelijke en betrouwbare media** als hoeder en waakhond van de democratie en de rechtsstaat mag niet worden onderschat. Als het vertrouwen in de media zoek is, kan het vermogen van de media om hun essentiële rol te vervullen, worden ondermijnd. Het seminar wees uit dat er tal van uitdagingen zijn en er nieuwe benaderingen nodig zijn, maar dat censuur een duidelijke rode lijn is. De deelnemers wezen op de gedeelde verantwoordelijkheid van wetgevers, journalisten, uitgevers, en tussenpersonen op het internet, maar ook van de burgers als consumenten van informatie. Een aantal sprekers merkte op dat niet alles kan worden geregeld door wetgeving of zelfregulering. Mediageletterdheid vanaf jonge leeftijd, maar ook onder volwassenen, is van vitaal belang voor consumenten van informatie om valse of misleidende informatie te kunnen herkennen, en om de motieven en bronnen achter nepnieuws te kunnen begrijpen.

Het voorzitterschap wil deze onderwerpen tijdens de derde dialoog over de rechtsstaat verder bespreken op basis van de volgende vragen:

- Vraag 1:** Wat zijn volgens u de meest ernstige bedreigingen voor de rechtsstaat, de democratie en de grondrechten in het digitale tijdperk en in de nieuwe mediaomgeving? Gelieve aan te geven hoe deze uitdagingen kunnen worden aangepakt.
- Vraag 2:** Wat kunnen de lidstaten doen ter ondersteuning van journalisten, uitgevers en tussenpersonen op het internet bij het waarborgen van de kwaliteit van de journalistiek en de betrouwbaarheid van gepubliceerde informatie? Gelieve de uitdagingen en beste praktijken op nationaal niveau te schetsen.
- Vraag 3:** Mediageletterdheid speelt een doorslaggevende rol bij het in stand houden van het vertrouwen in de media, omdat lezers, luisteraars en kijkers op die manier betrouwbare en onbetrouwbare informatiebronnen van elkaar kunnen onderscheiden. Wat kunnen de lidstaten doen om ervoor te zorgen dat EU-burgers van alle leeftijden over toereikende vaardigheden op het gebied van mediageletterdheid beschikken?

Organisatie van de dialoog

Na een inleiding door het voorzitterschap en de directeur van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, zullen de Commissie en de lidstaten worden uitgenodigd om van gedachten te wisselen over de bovenstaande drie vragen. Na afloop van het debat zal het voorzitterschap **conclusies van het voorzitterschap** opstellen.

Het voorzitterschap zal, in samenwerking met de partners van het voorzitterschapstrio, de conclusies van het voorzitterschap voor verdere bespreking toezenden aan de bevoegde voorbereidende Raadsinstanties. Verdere follow-up kan worden overwogen wanneer de Raad de dialoog over de rechtsstaat uiterlijk eind 2019 opnieuw evalueert.
